

Den 7. maj 2021
FVM 044

GRUNDNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

om Kommissionens forslag til ændring af forordning (EF) nr. 1881/2006 for så vidt angår opiumalkaloider i birkes og bagværk med birkes (komitesag)

KOM-dokument foreligger ikke

Resumé

Kommissionen har fremsat forslag om at fastsætte grænseværdier for opiumalkaloider i birkes og bagværk med birkes (komitesag). EFSA har udtalt, at der kan være en bekymring for forbrugere med højt indtag af birkes. Forslaget vurderes at styrke beskyttelsesniveauet i Danmark og i EU. Forslaget forventes sat til afstemning i den Stående Komité for Planter, Dyr, Fødevarer og Foder (SCoPAFF) med frist sidst i juni 2021. Regeringen agter på den baggrund at støtte forslaget.

Baggrund

Kommissionen har fremsat forslag til ændring af Kommissionens forordning (EF) nr. 1881/2006 af 19. december 2006 om fastsættelse af grænseværdier for bestemte forurenende stoffer i fødevarer, hvorved der fastsættes grænseværdier for de naturlige toksiner; opiumalkaloider (f.eks. morfin) i birkes, der markedsføres til den endelige forbruger og i bagværk med birkes og produkter heraf.

Forslaget er fremsat med hjemmel i Rådets forordning (EØF) nr. 315/93 af 8. februar 1993 om fællesskabsprocedurer for forurenende stoffer i levnedsmidler, særligt artikel 2, stk. 3.

Forslaget behandles i en forskriftkomitéprocedure med kontrol i Den Stående Komité for Planter, Dyr, Fødevarer og Foder (SCoPAFF). Hvis der er kvalificeret flertal for forslaget, forelægger Kommissionen forslaget for Rådet og Europa-Parlamentet, der udtaler sig med henholdsvis kvalificeret og absolut flertal inden for tre måneder. Kommissionen vedtager forslaget, såfremt Rådet og Europa-Parlamentet tilslutter sig forslaget eller ikke har udtalt sig inden for tidsfristen. Opnås der ikke kvalificeret flertal i Den Stående Komité for Planter, Dyr, Fødevarer og Foder (SCoPAFF), forelægger Kommissionen sagen for Rådet og Europa-Parlamentet, der udtaler sig med henholdsvis kvalificeret og absolut flertal inden for to måneder. Kommissionen vedtager forslaget, såfremt Rådet og Europa-Parlamentet tilslutter sig forslaget eller ikke har udtalt sig inden for tidsfristen.

Forslaget forventes sat til afstemning på mødet i Den Stående Komité for Planter, Dyr, Fødevarer og Foder (SCoPAFF) med frist sidst i juni 2021.

Formål og indhold

Forslaget fastsætter maksimalgrænseværdier for de naturlige toksiner opiumalkaloider i birkes til den endelige forbruger og i bagværk med birkes. Der har ikke tidligere været fastsat grænseværdier for opiumalkaloider i fødevarer.

Opiumalkaloider er naturlige toksiner, som bl.a. findes i den valmueplante, som man anvender til at producere birkes til fødevarer. Det er planten og frøkapslen, der primært indeholder toksinerne (f.eks. morfin og codein). Selve birkesfrøene indeholder som udgangspunkt ikke disse stoffer. De kan dog blive forurenede med

stofferne, eksempelvis under høsten når støvpartikler fra stråene og frøkapslen klæber til frøene eller f.eks. ved insektskader på kapslen.

Opiumalkaloider har i større doser indvirkninger på centralnervesystemet og kan give bivirkninger som kvalme, opkastning, forstoppelse, døsighed, eufori og indvirkning på respirationen. Morfin bruges i medicinsk øjemed som smertestillende middel og codein som svagt smertestillende og hostestillende middel. Grænseværdierne for opiumalkaloider fastlægges på baggrund af en risikovurdering foretaget af den Europæiske Fødevarer sikkerhedsautoritet (EFSA). EFSA har udtalt, at der kan være en bekymring for forbrugere med højt indtag birkes, og når fødevarer med indhold af uforarbejdede birkes indtages.

Generelt fastsættes kemiske forureninger ud fra en sundhedsmæssig vurdering og som et kompromis mellem det sundhedsmæssigt ønskelige og det praktisk mulige (ALARA princippet – As Low As Reasonably Achievable).

De foreslåede grænseværdier for opiumalkaloider er:

Fødevarer	Opiumalkaloider: Maksimalgrænseværdi (ML) (mg/kg)
Birkes markedsført til den endelige forbruger	20
Bagværk med birkes, og/eller afledte produkter	1,5

Ovenstående grænseværdier anses for at være acceptable på baggrund af indhold i fødevarerne, livstidsindtaget og hvad der er opnåeligt med god landbrugsmæssig praksis. Grænseværdierne forventes gældende fra den 1. juli 2022. Dog kan fødevarer, der er markedsført, før grænseværdierne bliver gældende, forblive på markedet indtil holdbarhedsdatoen.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet vil få forelagt sagen som et led i forskriftsproceduren med kontrol med henblik på legalitetskontrol.

Nærhedsprincippet

Der er tale om gennemførelsesforanstaltninger til en allerede vedtaget retsakt. Det er derfor regeringens vurdering, at det følger heraf, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

Gældende dansk ret

Forslaget vedrører ændring af forordning nr. 1881/2006 af 19. december 2006 om fastsættelse af grænseværdier for bestemte forurenende stoffer. Ændringen vil være direkte gældende i Danmark og forventes ikke at medføre andre ændringer af lovgivning.

Konsekvenser

En vedtagelse af forslaget har ingen lovgivningsmæssige konsekvenser. Forslaget har heller ingen væsentlige statsfinansielle eller administrative konsekvenser for det offentlige eller for EU's budget. Forslaget skønnes heller ikke at medføre nævneværdige erhvervsøkonomiske konsekvenser. Importører bør stille krav til deres leverandører. Forslaget vil kræve nogle analyser af danskproducerede fødevarer, men det vurderes ikke at være i stort omfang.

Erhvervsstyrelsen vurderer, at forslaget ikke medfører administrative konsekvenser for erhvervslivet i Danmark.

DTU Fødevareinstituttet har løbende haft input til de foreslåede grænseværdier. DTU har konkluderet, at birkes umiddelbart mest anvendes som brød- og kagepynt i Danmark, og at man derfor må antage, at den foreslåede aktionsgrænse (der tidligere blev foreslået til 25 mg/kg altså lidt højere end den nu foreslåede på 20 mg/kg) vil beskytte de allerfleste, der spiser birkes.

En vedtagelse af forslaget skønnes samlet set at have positiv virkning på beskyttelsesniveauet i Danmark og i EU, idet der nu fastsættes EU grænseværdier, som fødevareproducenterne skal forholde sig til og dermed styrkes fødevarsikkerheden.

Høring

Forslaget har været i høring på høringsportalen i august 2020 og igen i april 2021. Der er ikke indkommet høringssvar.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Man er fra dansk side ikke bekendt med offentlige tilkendegivelser om forslaget i andre medlemsstater.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen finder det væsentligt, at der fastsættes EU-grænseværdier, der bidrager til at øge forbrugersikkerheden. Det er samtidig afgørende for regeringen, at grænseværdier fastsættes på baggrund af videnskabeligt baserede risikovurderinger foretaget af EFSA. Regeringen agter på den baggrund at støtte forslaget.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.